

Sayı : 3862
Tarih : 10.01.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların **Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih KACIR** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

Bilindiği gibi **Bölge Kalkınma İdareleri**, bölgesel kalkınma projelerini sürdürmek ve sonuçlandırmak üzere 2011'de 5 yıllığına kurulmuş ve çalışma süreleri Cumhurbaşkanlığı tarafından 2026 yılına kadar uzatılmış kamu kurumlarıdır.

Bölge Kalkınma İdareleri, bölgesel kalkınma projelerinin hedeflerine uygun uygulamaları yerinde koordine etmek ve bu kalkınma projelerinin uygulandığı illerdeki yatırımların gerektirdiği araştırma, planlama, programlama, projelendirme, izleme, değerlendirme ve koordinasyon hizmetlerinin yerine getirilmesini sağlayarak bölgenin kalkınmasını hızlandırmak amacıyla kurulmuş olup Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile **Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına** bağlanmıştır.

Doğu Karadeniz Bölgesi Projesi, Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanan ve 2014-2018 yıllarını kapsayan Eylem Planında bu süre içinde DOKAP-BKİ olarak yapılması planlanan faaliyetler 5 eksen üzerinden belirlenmiş ve bu yönde çalışmalar yapılacağı ilan edilmiştir.

DOKAP-BKİ'nin, 2018 yılında **Giresun-Çanakçı-Kuşköy Köyüne Özgü Işık Dilinin (Kuşdili) Tanıtılması, Yaşatılması** amacıyla bir proje gerçekleştirdiği; bölgede yaklaşık 500 kişi tarafından bilinen **Kuş Dili**'nin kaybolmaması ve yaşatılması için çeşitli çalışmalar yürüttüğü ve bu çalışmalar için de 2018 yılında 3 milyon TL ayırdığı basına yansımıştır. DOKAP-BKİ, **Kuş Dilini** yaşatma projesi kapsamında bir dizi yatırım yaptığını; **Kuş Dili'nin** anavatanı sayılan ve yaklaşık ve 6.000 nüfusa sahip olan **Çanakçı İlçesinde**;

- 1 adet cami,
- 22 adet evin cephe iyileştirilmesinin yapılması,
- 3 adet okul binası konaklama ve yeme içme hizmet alanlarına dönüştürülmesi,
- 1 adet değirmenin yöresel mimariye uygun olarak tadilatının yapılması,
- 2 adet seyir terası yapılması ve okul önü peyzaj düzenlemesi ile köy içinde zemin döşemesi yapılması işlerinin proje kapsamında tamamlanacağını ilan etmiştir.

Bakanlığınıza bağlı DOKAP-BKİ'nin, hayata geçirdiği bu projenin amacının, **Işık Dilini (Kuş Dilini) korunması ve yaşatılması gereken bir kültürel öge haline getirmek** olduğu belirtilmiştir. Ancak amaç ile proje kapsamında yapılan işlere bakıldığında, bina dış cephesi giydirmesinin, bölgedeki bir değirmenin yöresel mimariye göre tadilattan geçirilmesinin, seyir terası inşa etmenin bir kültürel öge olan **Kuş Dili'nin** yaşatılmasına ne derecede katkı sağlayacağı da kuşkuludur.

Öte yandan Bakanlığınıza bağlı DAP-BKİ ve GAP-BKİ de halen faaliyetlerini sürdüren **Bölge Kalkınma İdareleri** arasındadır. Bu BKİ'lerin görev alanı içinde kalan birçok il ve ilçedeki en az **4 milyon** yurttaşımızın ana dili olan **Zazaca (Zazaki-Kırmancki)** dili de yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır.

UNESCO'nun son yıllarda yayımladığı dil raporlarına göre **Zazaca (Zazaki-Kırmancki)**, yeryüzünde kaybolma tehlikesi ile ciddi şekilde karşı karşıya bulunan diller arasında sayılmaktadır.

Anadolu'nun kültürel çeşitliliğinde ve coğrafyasında kadim bir yeri bulunan ve ülkemizde yaklaşık 4 milyon yurttaşın ana dili olan **Zazaca (Zazaki-Kırmancki)** da, en az **Islık Dili (Kuş Dili)** kadar korunmaya ve yaşatılmaya ihtiyacı olan, korunmaya ve yaşatılmaya değer kültürel ve tarihsel bir değerdir.

Kuş Dili'ni korumak ve yaşatmak amacıyla proje geliştiren, bu projeye finansman aktaran bakanlığınıza bağlı kurumların, bu duyarlılığı ülkemizde 4 milyona yakın yurttaşımızın ana dili olan **Zazaca (Zazaki-Kırmancki)** dili için de göstermesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- DOKAP-BKİ tarafından **Giresun-Çanakçı-Kuşköy Köyüne Özgü Islık Dilinin (Kuşdili) Tanıtılması, Yaşatılması** amacıyla hazırlanan projeye bugüne kadar ne kadar para ayrılmış ve bu projenin hayata geçirilmesi için kaç personel görev yapmıştır?
- 2- Yapılan projenin hayata geçirilmesi sonucunda **Kuş Dili'nin** yok olma tehlikesi ortadan kalkmış mıdır?
- 3- Ülkemizde 4 milyon kadar yurttaşımızın ana dili olan ve UNESCO tarafından yok olma tehlikesi altındaki dillerden biri olarak sayılan **Zazaca (Zazaki-Kırmancki)** dilinin de, Kuş Dili kadar korunmaya değer olduğunu düşünüyor musunuz?
- 4- Bakanlığınıza bağlı herhangi bir Bölgesel Kalkınma İdaresinin **Zazaca (Zazaki-Kırmancki)** dilinin korunup yaşatılması amacına yönelik hazırlamış olduğu veya hayata geçirdiği bir proje var mıdır?
- 5- Bakanlığınıza bağlı Bölge Kalkınma İdarelerine, Anadolu'nun kültürel çeşitliliğinde ve coğrafyasında kadim bir yeri bulunan ve ülkemizde yaklaşık 4 milyon yurttaşın ana dili olan **Zazaca (Zazaki-Kırmancki)** dilinin korunması ve yaşatılması amacına yönelik projeler hazırlanması talimatı vermeyi düşünüyor musunuz?